

УДК [657:332.33]:004

Т. О. Мулик,
к. е. н., доцент, завідувач кафедри аналізу та статистики,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0003-1109-2265
В. В. Кожухар,
магістр факультету обліку та аудиту,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0001-6697-2126

DOI: 10.32702/2306-6792.2019.22.75

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

T. Mulyk,
PhD in Economics, Associate Professor Department manager
of Analysis and Statistics, Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia
V. Kozhukhar,
Master's degree of the Accounting Department, Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia

AREAS OF IMPROVEMENT OF ACCOUNTING DISPLAY OF LAND RESOURCES IN THE CONDITIONS OF USE OF COMPUTER TECHNOLOGIES: MANAGEMENT ASPECT

У статті розглянуто ефективне ведення обліку земельних ресурсів із застосуванням комп'ютерних технологій та програм. Проаналізовано інформацію щодо формування в системі управлінського обліку, що широко використовується для потреб планування, прогнозування та розробки тактики діяльності підприємства. Вивчено комп'ютеризацію управлінського обліку земельних ресурсів, яке слід здійснювати на основі використання сукупності пов'язаних АРМ структурних підрозділів. Зображено та охарактеризовано організацію автоматизованої системи управлінського обліку земельних ресурсів на основі використання комплексу АРМ, а також запропоновано систему управлінського обліку земельних ресурсів в умовах застосування комплексу локальних АРМ. Представлено у таблиці програмне забезпечення щодо використання автоматизації бухгалтерського обліку земельних ресурсів. Доведено, що організація управлінського обліку земельних ресурсів в умовах застосування комп'ютерних технологій та її інтегрований зв'язок із інформаційною системою фінансового обліку забезпечують здійснення управлінським персоналом безперервного контролю за показниками стану та ефективності використання земельних ресурсів, проведення аналітичних розрахунків виконання бюджетних показників.

The article deals with the effective management of land accounting using computer technologies and programs. The information on formation in the management accounting system, which is widely used for the needs of planning, forecasting and development of tactics of the enterprise activity, is analyzed. Computerization of management accounting of land resources, which should be made on the basis of using a set of related AWUs of structural units, has been studied. The organization of the automated system of land management accounting on the basis of the use of the ARM complex is presented and characterized, as well as the system of the management of the land accounting in the conditions of use of the complex of the ARM are proposed. The table shows the software for the use of automation of accounting of land

resources. It is proved that the organization of management accounting of land resources in the conditions of use of computer technologies and its integrated connection with the information system of financial accounting provide for the implementation of continuous monitoring of the performance and use of land resources by the management personnel, analytical calculations of budget performance.

The practice of management accounting shows that to ensure prompt processing of information, to avoid its asymmetry, as well as to exercise effective control over the provision of information for the needs of management personnel at minimal cost of resources allows the use of modern computer technologies. Implementation of information technologies for creation of a single information sphere and automation of activities related to the management of land accounting will avoid the emergence of technical errors caused by human factors and ensure the establishment of proper communication links between individual structural units and contractors.

The purpose of an automated accounting system at an enterprise should be to provide interested parties with financial information to make informed decisions when choosing alternative uses of scarce resources.

The organization of the system of strategic management of land resources of the enterprise is complicated by the lack of proper scientific and practical developments in the field of use of computer technologies in the management of land accounting

Ключові слова: ефективність, облік, земельні ресурси, інформація, комп'ютеризація, автоматизоване робоче місце бухгалтера.

Key words: efficiency, accounting, land, information, computerization, the automated workplace of the accountant.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Ефективне ведення обліку важко уявити без застосування інформаційних технологій. Комп'ютерна техніка значно змінює організацію обліку, з допоміжного засобу перетворюючись на визначальний її фактор. Ці зміни зумовлені тим, що змінюються способи обробки даних, при яких забезпечується оперативність отримання управлінським персоналом необхідної облікової інформації. Саме в умовах комп'ютеризації спрощуються облікові роботи, знижується їх трудомісткість, що, в свою чергу, підвищує оперативність отримання необхідної облікової інформації, розширює і поглиблює її зміст. Як один із результатів автоматизації реалізується комплексний підхід до єдиної системи обліку, досягається точність отримання облікової інформації, що сприяє її ефективному використанню в економічному аналізі для розкриття внутрішньовиробничих резервів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Напрямами удосконалення облікового відображення земельних ресурсів досліджува-

ли та аналізували такі науковці: Бондарчук Н.В., Ночовна Ю.О., Лепетан І.М. та інші. Питаннями дослідження ринку бухгалтерських програм займалися такі вчені: Бутинець Ф.Ф., Завгородній В.П., Кропивко М.Ф., Івахненко С.В., Саблук П.Т., Тесленко Г.С. тощо. Окремі науковці в своїх дослідженнях заперечували існування управлінського обліку (Бутинець Ф.Ф., Валуєв Б.І., Ластовецький В.В.), а інші навпаки обґрунтовували зміст та доцільність виокремлення управлінського обліку як окремої підсистеми надання інформації для прийняття управлінських рішень (Белоусова І.А., Голов С.Ф., Нападівська А.В., Палій В.Ф., Пушкар М.С., Сопко В.В. та інші).

Проте, як правило, висвітлення питання розвитку комп'ютеризації обліку відбувається лише через аналіз окремих бухгалтерських програм, що не дає можливості проявитися загальній картині автоматизації та провести всебічний аналіз.

МЕТА СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою дослідження є визначення напрямів удосконалення облікового відображення зе-

мельних ресурсів в умовах використання комп'ютерних технологій.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Функціонування підприємств в нестабільному економічному середовищі, якому притаманні динамічний розвиток інфляційних процесів, високий ступінь ризиків діяльності та зниження рівня прибутковості, посилення конкуренції, призводять до необхідності розвитку адаптивної системи управління підприємством. Диференціація економічних відносин між суб'єктами господарювання зумовлює розвиток нових методів управління та потребує пошуку шляхів забезпечення стабільного функціонування підприємства.

Побудова адаптивної та гнучкої системи управління земельними ресурсами на підприємстві є неможливою без отримання деталізованої, об'єктивної та оперативної інформації для прийняття дієвих рішень. Оперативне надання релевантної та актуальної інформації для потреб зацікавлених користувачів є неможливим без використання сучасних комп'ютерних технологій в сфері автоматизації ведення управлінського обліку земельних ресурсів. Зазначені обставини детермінують зміну парадигми розвитку управлінського обліку земельних ресурсів як інтегрованої інформаційної системи підприємства в умовах використання комп'ютерних технологій.

Інформація, що формується в системі управлінського обліку широко використовується для потреб планування, прогнозування та розробки тактики діяльності підприємства. Тому управлінський облік необхідний інструмент управління підприємством, який дає змогу підвищити якість та оперативність прийняття управлінських рішень, максимізувати очікуваний прибуток та ефективно контролювати ризики господарської діяльності, мобілізувати резерви [1, с. 117].

Н.В. Бондарчук, відзначає дві головні особливості управлінського обліку — орієнтація на користувача інформації та оперативність надання даних характеризує сутність управлінського обліку [2, с. 44].

Ю.О. Ночовна пропонує трактувати управлінський облік як систему збору, обробки та передачі інформації внутрішнім користувачам з метою прийняття управлінських рішень, котра включає сукупність взаємопов'язаних і взаємообумовлених елементів (складових), орієн-

тованих на забезпечення успішної реалізації його основних функцій та завдань [3, с. 164]. Вважаємо, що структурну побудову системи управлінського обліку земельних ресурсів також слід розглядати як сукупність взаємопов'язаних і взаємообумовлених елементів.

Під системою управлінського обліку на підприємстві слід розуміти спостереження, оцінку, реєстрацію, вимірювання, обробку, систематизацію та передачу інформації переважно про витрати і результати господарської діяльності в інтегрованій системі обліку, нормування, планування, контролю та аналізу з метою формування достатньої інформаційної бази внутрішнім користувачам для прийняття оперативних (тактичних) і прогнозних (стратегічних) управлінських рішень [4, с. 53].

Інші автори вважають, що управлінський облік — це процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі інформації, що використовується управлінською ланкою для планування, оцінки і контролю всередині організації та для забезпечення відповідного підзвітного використання ресурсів [5, с. 187].

Не применшуючи ролі та значення управлінського обліку земельних ресурсів в формуванні інформаційного базису прийняття ефективних управлінських рішень, слід звернути увагу на наявність дискусійних проблемних питань його практичного впровадження та застосування. На сьогодні можна стверджувати про наявність організаційно-методологічних проблемних питань, які призводять до не сформованості управлінського обліку земельних ресурсів підприємства як цілісної системи накопичення та інтерпретації інформації для потреб поточного, стратегічного планування та розвитку діяльності підприємства.

Однією з найважливіших проблем функціонування підприємства є налагодження системного контролю за обсягом отриманих доходів та понесених витрат як основних індикаторів досягнення стратегічних цілей діяльності підприємства. Проте, як свідчить практичний досвід організації системи управлінського обліку, питанням створення й функціонування системи обліку за центрами відповідальності не приділяється належна увага [6, с. 34].

Зокрема організація управлінського обліку за центрами відповідальності передбачає детальний розподіл та закріплення конкретних завдань за структурними підрозділами підприємства і запровадження чітких фінансових показників їх функціонування, що дозволяє організувати ефективну систему внутрішнього

Рис. 1. Організація автоматизованої системи управлінського обліку земельних ресурсів на основі використання комплексу АРМ, у загальній системі автоматизації обліку підприємства

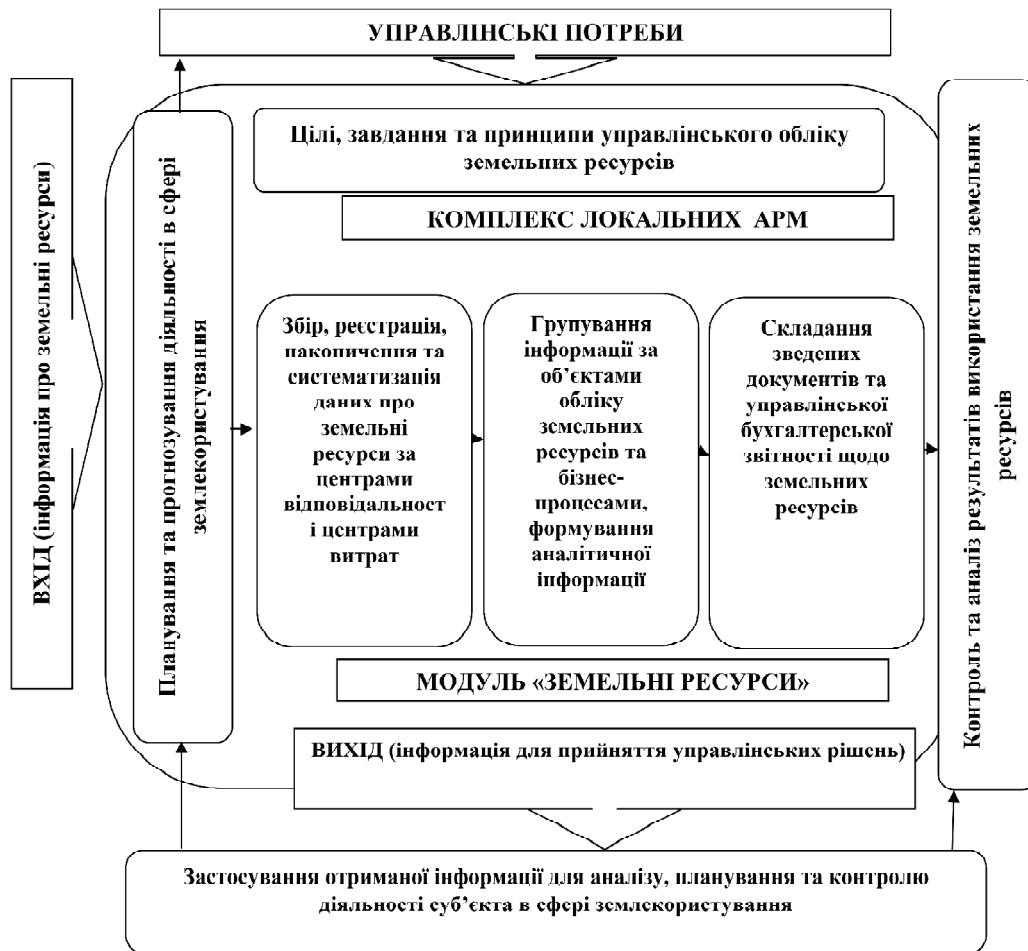
Джерело: [10, с. 159].

контролю їх виконання та досягнення цілей функціонування підприємства. Проте впровадження системи управлінського обліку на підприємствах здійснюється без належного аналізу організаційної структури підприємства та обґрунтованого розподілу центрів відповідальності, що в подальшому призводить до ускладнення внутрішнього контролю відхилень від планових показників діяльності підприємства [7, с. 68—70].

Практика ведення управлінського обліку засвідчує, що забезпечити оперативну обробку інформації, уникнення її асиметрії, а також здійснити дієвий контроль за наданням інформації для потреб управлінського персоналу при мінімальних витратах ресурсів дозволяє використання сучасних комп'ютерних

технологій. Впровадження інформаційних технологій для створення єдиної інформаційної сфери та автоматизації діяльності пов'язаної з веденням управлінського обліку земельних ресурсів дозволить уникнути виникнення технічних помилок зумовлених впливом людського фактору та забезпечити побудову належних комунікаційних зв'язків між окремими структурними підрозділами та виконавцями.

Метою функціонування автоматизованої системи бухгалтерського обліку на підприємстві має бути забезпечення зацікавлених осіб фінансовою інформацією для прийняття обґрунтованих рішень при виборі альтернативних варіантів використання обмежених ресурсів [8, с. 130].

Рис. 2. Запропонована система управлінського обліку земельних ресурсів в умовах застосування комплексу локальних АРМ

Джерело: [11, с. 132].

Управлінський облік земельних ресурсів та витрат пов'язаних з їх поліпшенням в умовах застосування комп'ютерних технологій слід організувати так, щоб єдина інтегрована система бухгалтерського обліку дозволяла накопичувати та систематизувати інформацію про стан, використання земельних ресурсів та витрати понесені на їх поліпшення за декількома напрямками, зокрема: за центрами відповідальності, за центрами витрат; за центрами доходів. Організацію управлінського обліку земельних ресурсів в умовах використання комп'ютерних технологій пропонуємо здійснювати на основі:

— використання автоматизованих робочих місць (далі — АРМ) працівників бухгалтерської служби з метою задоволення багатofункціональних запитів користувачів з найменшою трудомісткістю;

— побудови окремого модуля для ведення бухгалтерського обліку земельних ресурсів для ефективного вирішення основних завдань діяльності підприємства.

— АРМ бухгалтера є засобом автоматизації праці зайнятого обліком персоналу та представляє собою функціональну спеціалізовану людино-машинну систему, що включає в себе програмно-технічний комплекс, інформаційне та додаткове інструктивно-методичне та організаційно-технологічне забезпечення [9, с. 24—25].

Комп'ютеризацію управлінського обліку земельних ресурсів слід здійснювати на основі використання сукупності пов'язаних АРМ структурних підрозділів. Об'єднання передбачених на підприємстві локальних АРМ в єдиний комплекс, забезпечує формування цілісної інформаційної системи про стан, ефективність використання земельних ресурсів на правах володіння та користування. Використання такого підходу до організації управлінського обліку земельних ресурсів в умовах використання комп'ютерних технологій підвищує оперативність, диференціацію та усунення асиметрії інформації, яка надається для потреб управління (рис. 1).

Таблиця 1. Програмне забезпечення, що використовується для автоматизації бухгалтерського обліку земельних ресурсів

1	Призначення	Функціональні можливості облікового відображення земельних ресурсів
«ІС: Бухгалтерія 8 для України» Система «Парус 8 для України»	Призначена для ведення обліку на малих, середніх і великих підприємствах	Ведення обліку земельних ділянок у складі необоротних активів за найменуваннями, кількісними і вартісними показниками. Наявна можливість ведення фасетного аналітичного обліку та позабалансового обліку, ведення податкових розрахунків у сфері землекористування, оренди землі
«MASTER: Агро», «MASTER: Бухгалтерія»	Ведення обліку для малих та середніх підприємств	Модуль «Банк землі» забезпечує ефективне управління земельним банком: договір оренди земельної ділянки; формування банку землі підприємства; нарахування орендної плати та розрахунки з пайовиками; планування виробничого завантаження посівних площ та раціональне використання земельних ресурсів; облік податкових розрахунків з бюджетом та формування звітності
«Проект X-DOOR»	Ведення обліку для малих та середніх підприємств	Містить набір типових модулів, для автоматизації бухгалтерського обліку підприємства. Облік земельних ресурсів ведеться за найменуваннями та вартісним вираженням
Комплекс програм «Нова бухгалтерія»	Ведення обліку для малих, середніх та великих підприємств	Облік земельних ділянок у складі основних засобів підприємства, наявні типові документи та бухгалтерські проведення, облік руху земельних ділянок
«Акцент»	Для бюджетних установ, малих, середніх підприємств	Надходження, введення в експлуатацію, списання земельних ділянок, прав користування ними у складі необоротних активів
«Афіна»	Для бюджетних установ, малих, середніх та великих підприємств	Ведення обліку земельних ділянок за найменуваннями, кількісними і вартісними показниками. Ведення позабалансового обліку, ведення податкових розрахунків в сфері землекористування, оренди землі
«IT-Enterprise. Бухгалтерія»	Ведення обліку для великих підприємств та корпоративних структур	Ведення обліку земельних ділянок у складі необоротних активів за найменуваннями, вартісних і кількісних показниках. Наявна можливість об'єднання даних різних аналітичних реєстрів, ведення податкових розрахунків у сфері землекористування, операції із оренди, передачі в заставу земельних ділянок
«ERP SAP R/3»		Складається з набору прикладних модулів, які підтримують різні бізнес-процеси компанії та інтегровані між собою в масштабі реального часу. Містить модуль для комп'ютеризації управлінського обліку та планування

Джерело: [13, с. 48; 15, с. 216; 16 с. 34].

Такий рисунок управлінського обліку земельних ресурсів з використанням комп'ютерних технологій на основі використання комплексу АРМ слід розглядати як сукупність взаємопов'язаних та взаємно підпорядкованих АРМ. Комплекс АРМ працівників бухгалтерії для кожного окремого суб'єкта господарювання залежатиме від його організаційної структури, багаторівневості системи управління та структури бухгалтерської служби.

Водночас вважаємо, що в автоматизованій системі управлінського обліку земельних ресурсів слід виокремлювати АРМ бухгалтера 1,

основними функціями якого є формування первинних потоків інформації про склад та стан земельних ресурсів, якими володіє або користується підприємство.

Після введення первинної інформації на АРМ бухгалтера 2 відбувається формування вторинного (зведеного) інформаційного потоку. АРМ бухгалтера 2 забезпечує узагальнення первинних даних, їх систематизацію та групування. АРМ головного бухгалтера на підставі узагальненої та зведеної інформації забезпечує складання управлінської бухгалтерської звітності; заповнення показників фінансової звітності та приміток до неї; підготовку інфор-

мації з урахуванням управлінських запитів та потреб.

На підставі використання АРМ бухгалтерії забезпечується формування єдиної комп'ютерної бази даних, інформація якої є підставою для підготовки проектів оптимальних управлінських рішень. З метою підвищення швидкості обробки інформації та отримання вихідних даних для розробки управлінських рішень доцільно також застосовувати модуль "земельні ресурси".

Можна відзначити найголовнішу, на наш погляд, вимогу до програмного забезпечення АРМ бухгалтера — це функціональна модульність, яка передбачає поділ програмного забезпечення на окремі модулі, в межах яких виконується окрема частина облікового процесу (стадія, етап, фаза, процедура тощо). Окремо зазначимо, що розподіл АРМ на функціональні модулі, на нашу думку, забезпечує ефективний механізм алгоритмізації та діалогізації окремих бухгалтерських завдань [11, с. 132].

Систему управлінського обліку земельних ресурсів доцільно розглядати з точки зору системного підходу, як сукупність взаємопов'язаних елементів, які постійно перебувають у взаємозв'язку та взаємообумовленості.

Тому, якщо управлінський облік земельних ресурсів розглядати як відкриту систему, вона має вхід, сукупність елементів та вихід (рис. 2).

На основі управлінських потреб формуються цілі, завдання та принципи управлінського обліку земельних ресурсів. Наявна інформація про земельні ресурси підприємства є підґрунтям для планування та прогнозування діяльності суб'єкта господарювання в сфері землекористування.

За допомогою комплексу АРМ та на основі використання модулю "земельні ресурси" здійснюються процеси збору, накопичення, обробки, систематизації інформації про стан, ефективність використання земельних ресурсів.

На підставі зазначеної інформації та з урахуванням інформаційних запитів управлінського персоналу формуються зведені документи та управлінська бухгалтерська звітність щодо земельних ресурсів. Виходом системи управлінського обліку земельних ресурсів є інформація для прийняття управлінських рішень щодо планування, аналізу та контролю в сфері землекористування в умовах ресурсозбереження. За результатами прийнятих управлінських рішень завдяки зворотному зв'язку здійснюється оцінка якості та правильності ведення управлінського обліку земельних ресурсів на під-

приємстві, розробляються коригувальні заходи [12].

Всестороннє дослідження та вивчення стану земельних ресурсів підприємства, пошук факторів та резервів зростання ефективності їх використання є неможливим без вибору відповідного програмного забезпечення. Ринок ІТ-технологій в сфері ведення бухгалтерського обліку земельних ресурсів на сьогодні представлений різним програмним забезпеченням, яке в тій чи іншій мірі забезпечує побудову системи облікового відображення земельних ресурсів. Порівняння найпоширеніших комп'ютерних програм, що застосовуються з метою автоматизації бухгалтерського обліку земельних ресурсів наведено в таблиці 1 [13].

Порівняння комп'ютерних програм, що застосовуються підприємствами для ведення бухгалтерського обліку земельних ресурсів дозволяє констатувати наступні їх спільні ознаки:

- побудова комп'ютерних програм за модульним принципом;
- ведення бухгалтерського та управлінського обліку земельних ресурсів за найменуваннями, кількісними та вартісними показниками;
- ведення обліку податкових розрахунків, орендних платежів.

Відмінними ознаками вищенаведених комп'ютерних програм є наступні:

- можливість інтегрування інформації з різних модулів між собою;
- розробка програмного забезпечення з урахуванням галузевої специфіки їх діяльності (аграрних підприємств, бюджетних установ тощо);
- відсутність розробленого єдиного модуля для ведення обліку земельних ресурсів різних типів та генерування звітної інформації з урахуванням їх різної спрямованості [17].

Автоматизація управлінського обліку земельних ресурсів забезпечує підвищення оперативності отримання якісної та достовірної інформації для потреб стратегічного та поточного планування діяльності підприємства в сфері землекористування, зростання результативності економічного аналізу результатів прийнятих управлінських рішень. Правильно організована система управлінського обліку в умовах використання комп'ютерних технологій сприяє довгостроковому та безперервному розвитку підприємства, максимальній реалізації оперативних та стратегічних завдань діяльності [14].

Дослідження автоматизації бухгалтерського обліку для цілей управління в частині земельних ресурсів має необхідність щодо розробки

окремого модуля "Земельні ресурси" та використання комплексу АРМ працівників бухгалтерії. Доведено, що організація управлінського обліку земельних ресурсів в умовах застосування комп'ютерних технологій та її інтегрованої зв'язок із інформаційною системою фінансового обліку забезпечують здійснення управлінським персоналом безперервного контролю за показниками стану та ефективності використання земельних ресурсів, проведення аналітичних розрахунків виконання бюджетних показників та причин виявлених відхилень на основі оперативного отримання управлінської бухгалтерської звітності в режимі автоматизованої обробки даних.

ВИСНОВКИ

Організація системи стратегічного управління земельними ресурсами підприємства ускладнена відсутністю належних наукових та практичних розробок у сфері використання комп'ютерних технологій при веденні управлінського обліку земельних ресурсів. Для подолання зазначеного проблемного питання запропоновано використовувати комплекс АРМ працівників бухгалтерії та модуль "Земельні ресурси" в умовах використання комп'ютерних технологій.

Використання розроблених пропозицій забезпечує своєчасне отримання інформації про земельні ресурси підприємства з метою прогнозування можливих напрямів оптимальних напрямів їх використання в подальшій діяльності підприємства.

Проведений аналіз найпопулярніших бухгалтерських програм дозволив спрогнозувати варіанти вибору програмного забезпечення підприємством. Для підприємств, бухгалтерський облік яких буде вестися в "хмарі", краще обрати такі програмні продукти, як "1С:Бухгалтерія", "IT-Enterprise: Бухгалтерія". Наступним кроком для конкретизації програмного продукту повинно стати рішення щодо функціоналу, який необхідний, та оцінка фінансових можливостей для вкладення в програмний продукт.

Найбільшою популярністю продовжує користуватися програма "1С:Бухгалтерія", яка має і "стаціонарну", і "хмарну" версії.

Наведений список бухгалтерських програм не є вичерпним, на українському ринку представлено набагато більше програмних продуктів для ведення обліку. Крім того, на вимогу часу з'являються нові, які враховують існуючі потреби.

В умовах активного розвитку бухгалтерського аутсорсингу прогнозуємо подальший роз-

виток "хмарного" програмного забезпечення, яке вирізняється більшою надійністю у разі загроз кібератак та створює сприятливі умови для зберігання бухгалтерських баз.

Література:

1. Королович О.О. Впровадження управлінського обліку як інтегрованої інформаційної системи. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". 2012. № 722. С. 116—120.
2. Бондарчук Н.В. Управлінський облік, як основа для створення нових і ефективних систем управління підприємством. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. 2011. Вип 2. С. 42—48.
3. Ночовна Ю.О. Сутність управлінського обліку: процесно функціональний та системний підходи. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2010. Вип. 18. Ч. II. С. 159—166.
4. Волошин Д.А. Проблемы организации систем управленческого учета. Экономический анализ: теория и практика. 2006. № 22. С. 52—57.
5. Лепетан І.М., Химич Г.М. Управлінський облік в системі стратегічного управління. Регіональна економіка та управління. 2014. № 1 (01). С. 187—189.
6. Белоусова І. Роль управлінського обліку. Бухгалтерський облік і аудит. 2005. № 4. С. 34.
7. Шевців А.Ю. Управлінський облік: конспект лекцій. Львів: ЛДФА. 2013. С. 92.
8. Ткаль Я.С. Особливості використання інформаційних систем і технологій в обліку. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2014. № 2 (26). С. 127—130.
9. Завгородній В.П. Автоматизація бухгалтерського обліку, контролю, аналізу і аудиту. Київ: А.С.К. 1998. С. 768.
10. Кропивко М.Ф. Інформаційне забезпечення агропромислового виробництва в Україні в ринкових умовах. Київ: ІАЕ УААН. 1996. С. 159.
11. Головченко Н.Ю. Особливості автоматизованого обліку житлового фонду у підприємств-балансоутримувачів. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки: зб. наук. пр. Кіровоград: КНТУ. 2008. Вип. 13. С. 131—137.
12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку. URL: https://pidruchniki.com/91388/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/vzayemozvyazok_upravlinskogo_finansovogo_obliku (дата звернення: 28.10.2019).
13. Чернікова І.Б., Якуба Є.В. Про особливості вибору інформаційних програм бухгалтерського обліку в управлінні ринковими

структурами. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2015. Вип. 1. С. 40—51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2015_1_6 (дата звернення: 30.10.2019).

14. Зозуляк М. М. Взаємозв'язок управлінського обліку та аналізу в контексті стратегічного управління підприємством. Економічний аналіз. 2015. Т. 19 (2). С. 201—206. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2015_19\(2\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2015_19(2)_30) (дата звернення: 29.10.2019).

15. Павелчак-Данилюк, О. Обґрунтування програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах. Вісник ТНТУ. 2014. Том 73. № 1. С. 209—218.

16. Грабчук І.А., Ляхович Г.І. Програмне забезпечення для ведення обліку: проблеми вибору та використання в ході аутсорсингу. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2017. Вип. 3. С. 32—36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2017_3_7 (дата звернення: 30.10.2019).

17. Черножукова А.М., Лободзинська А.М. Порівняльний аналіз автоматизованих систем бухгалтерського обліку на підприємствах України. Ефективна економіка. 2017. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5661> (дата звернення: 29.10.2019).

References:

1. Korolovych, O.O. (2012), "Implementation of management accounting as an integrated information system". *Visnyk Natsional'noho universytetu "L'viv's'ka politekhnika"*, vol. 722, pp. 116—120.

2. Bondarchuk, N.V. (2011), "Management accounting as a basis for creating new and effective enterprise management systems", *Naukovi pratsi Poltav's'koi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, vol 2, pp. 42—48.

3. Nochovna, Yu.O. (2010), "The essence of management accounting: process functional and systematic approaches", *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol.18., no. II., pp. 159—166.

4. Voloshyn, D.A. (2006), "Problems of organization of management accounting systems", *Ekonomicheskyy analiz: teoriya y praktyka*, vol. 22. pp. 52—57.

5. Lepetan, I.M. and Khymych, H.M. (2014), "Management accounting in the strategic management system", *Rehional'na ekonomika ta upravlinnia*, vol. 1(01), pp. 187—189.

6. Bielousova, I. (2005), "The role of management accounting", *Bukhhalters'kyj oblik i audit*, vol. 4. pp. 34.

7. Shevtsiv, L.Yu. (2013), *Upravlins'kyj oblik: konspekt leksij* [Management accounting: lecture notes], L DFA, L'viv, Ukraine.

8. Tkal', Ya.S. (2014), "Features of using information systems and technologies in accounting", *Visnyk Berdians'koho universytetu menedzhmentu i biznesu*, vol. 2 (26), pp. 127—130.

9. Zavorodnij, V.P. (1997), *Avtomatyzatsiia bukhhalters'koho obliku, kontroliu, analizu i audytu* [Automation of accounting, control, analysis and audit], A.S.K., Kyiv, Ukraine.

10. Крорувко, М.Ф. (1996), [Information support of agricultural production in Ukraine in market conditions], IAE UAAN. Kyiv: pp. 159.

11. Holovchenko, N.Yu. (2008), "Features of the automated accounting of housing stock of balance-holding companies", *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky: zb. nauk. pr.*, vol. 13, pp. 131—137.

12. Tsal-Tsalko, Yu. S. Moroz, Yu. Yu. and Tshel'nyk, N. I. (2019), "The relationship between management and financial accounting", available at: https://pidruchniki.com/91388/buhgalter-skiy_oblik_ta_audit/vzayemozvyazok_upravlinskogo_finsanovogo_obliku (Accessed 28 Oct. 2011).

13. Chernikova, I.B. and Yakuba, Ye.V. (2015) "On the peculiarities of choosing accounting information programs in the management of market structures", *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*, vol. 1, pp. 40—51, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2015_1_6 (Accessed 30 Oct. 2011).

14. Zozuliak, M. M. (2015), "Relationship between management accounting and analysis in the context of strategic enterprise management", *Ekonomichnyj analiz*, vol. 19(2), pp. 201—206, available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2015_19\(2\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2015_19(2)_30) (Accessed 29 Oct. 2011).

15. Pavelchak-Danyliuk, O. (2014), "Justification of software for accounting automation at enterprises", *Visnyk TNTU*, vol. 73, no.1, pp. 209—218.

16. Hrabchuk, I. L. and Liakhovych, H.I. (2017) "Accounting software: issues of selection and use during outsourcing", *Problemy teorii ta metodologii bukhhalters'koho obliku, kontroliu i analizu*, vol. 3, pp. 32—36, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2017_3_7 (Accessed 30 Oct. 2011).

17. Chernozhukova, A. M. and Lobodzyn's'ka, A. M. (2017), "Comparative analysis of automated accounting systems at Ukrainian enterprises", *Efektivna ekonomika*, vol. 6, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5661> (Accessed 29 Oct. 2011).

Стаття надійшла до редакції 02.11.2019 р.